

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1333/2023
26.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Стечајна маса Предузећа за путеве Ниш, а.д. у стечају, Ниш, чији је пуномоћник Марко Крстић, адвокат из ..., против туженог Стечајна маса Предузеће за путеве Београд, а.д. у стечају Београд, чији је пуномоћник Михајло Срдић, адвокат из ..., ради дуга - вредност предмета спора 472.548.874,98 и 2.463.049.367,84 динара, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1087/23 од 29.03.2023. године, у седници одржаној 26.06.2025. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па се **УКИДА** пресуда Привредног апелационог суда Пж 1087/23 од 29.03.2023. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.1087/23 од 29.03.2023. године, преиначена је пресуда Привредног суда у Београду П бр.6222/20 од 10.10.2022. године и пресуђено тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено потраживање тужиоца по основу регресних захтева – књижних задужења у износу од 472.548.874,98 динара од чега на име главног дуга 374.370.769,60 динара, а на име обрачунате камате до дана отварања стечајног поступка 98.178.105,38 динара, те је утврђено као условно потраживање тужиоца које се односи на регресна права по основу пријављених потраживања „АИК Банке“ у Београду у стечајном поступку над стечајним дужником Предузеће за путеве Ниш, а.д. Ниш, према стечајној маси Предузећа за путеве Београд, а.д. Београд у стечају у износу од 2.463.049.367,84 динара. Тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове у износу од 3.952.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовременом ревизијом тужени побија правноснажну другостепену пресуду због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. тачка 3. у вези члана 347. став 1. ЗПП. Предлаже да се другостепена пресуда преиначи, одбије жалба тужиоца и потврди првостепена пресуда, а тужилац обавезе да туженом накнади трошкове поступка које опредељује.

У одговору на ревизију тужилац оспорава основаност ревизије туженог и предлаже да се иста одбије као неоснована. Трошкове ревизијског поступка тражи и опредељује.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је установио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као приступилац дугу са АИК Банком, а.д. Ниш, Филијала Ниш, као повериоцем, закључио више уговора о приступању дугу. Уговори су закључени након што је АИК банка са туженим закључила више уговора о кредиту и уговор о банкарској гаранцији. Уговорима о приступању дугу, тужилац се обавезао банци да као солидарни дужник испуни потраживање према туженом из закључених уговора о кредиту и уговора о банкарској гаранцији. Решењем Привредног суда у Нишу, над тужиоцем је отворен поступак стечаја у коме је АИК Банка поднела пријаву потраживања у износу од 4.870.460.075,47 динара од ког износа као условно потраживање 2.463.049.367,84 динара. АИК Банци је потраживање оспорено и она је упућена на парницу. Пресудом Привредног суда у Нишу П 483/2013 од 19.05.2015. године која је потврђена пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.7921/2015 од 01.05.2017. године, утврђено је потраживање АИК Банке према тужиоцу у износу од 419.328.240,58 динара, по уговору о приступању дугу од 09.07.2010. године, у износу од 501.462.602,45 динара по уговору о приступању дугу од 07.07.2010. године, у износу од 30.601.225,10 динара по уговору о приступању дугу од 03.04.2009. године. Пресудом је утврђено и као условно необезбеђено потраживање АИК Банке према тужиоцу за случај да банка исто не наплати из вредности заложене покретне и непокретне имовине тужиоца, по основу извршних исправа у укупном износу од 2.058.630.521,81 динар.

Решењем Привредног суда у Београду од 03.12.2015. године и над туженим је отворен поступак стечаја. У том поступку је тужилац поднео пријаву потраживања по основу пружених услуга у износу од 4.428.010,26 динара, а по основу књижних задужења 472.548.874,98 динара од чега на име главног дуга 374.370.769,60 динара, а на име обрачунате камате до дана отварања стечаја 98.178.105,38 динара, као и на име регресног права по основу пријављеног потраживања АИК Банке у поступку стечаја над тужиоцем у износу од 2.463.069.367,84 динара као условног потраживања са захтевом за пребој тог потраживања са потраживањем утврђеним у поступку стечаја над тужиоцем у износу од 2.824.536.991,44 динара. Тужиоцу је пријављено потраживање оспорено и упућен је на парницу. У овом парничном поступку тужилац тражи утврђење основаности свог оспореног потраживања.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да између парничних странака, пре закључења уговора о приступању дугу, није постигнут споразум о уговореној солидарности и да тужилац не може да заснује права из члана 423. ЗОО на основу чињенице да се закљученим уговорима о приступању дугу са банком обавезао банци као солидарни дужник. Зато одбија тужбени захтев тужиоца.

Другостепени суд, супротно томе, закључује да су странке уговорице суброгацију повериоцевих права на приступиоца, уколико дође до испуњења обавезе и да тужилац основано тражи утврђење потраживања које је исплатио, односно као условно за оно које је утврђено као условно потраживање банке у поступку стечаја над тужиоцем. Сматра да су уговори о приступању дугу закључени у искључивом интересу

туженог и да је тужени дужан да другом солидарном дужнику, тужиоцу, накнади цео износ обавезе за коју је тужилац намирио повериоца.

Овакво становиште другостепеног суда за сада се не може прихватити.

Чланом 299. ЗОО, уређено је испуњење са преласком права на испуниоца (суброгација). Том одредбом је предвиђено да у случају испуњења туђе обавезе, сваки испунилац може уговорити са повериоцем, пре испуњења или приликом испуњења, да испуњено потраживање пређе на њега са свима или само са неким споредним правима. Поверичева права могу прећи на испуниоца и на основу уговора између дужника и испуниоца, закљученог пре испуњења. У свим овим случајевима суброгација испуниоца у права повериоца настаје у часу испуњења.

Чланом 451. истог закона, прописано је да уговором између повериоца и трећег којим се овај обавезао повериоцу да ће испунити његова потраживања од дужника, трећи ступа у обавезу поред дужника.

Из наведених одредби произлази да је за примену одредби о суброгацији нужно да се ради о испуњењу туђе обавезе, док код уговора о приступању дугу, трећи ступа у обавезу поред дужника и његова обавеза према повериоцу је самостална. То значи да приступилац који испуни повериоцу дуг, испуњава сопствени дуг, односно извршава оно на шта се уговором о приступању обавезао повериоцу, као своју сопствену обавезу. У конкретном случају између тужиоца и банке закључено је више уговора о приступању дугу туженог према банци, којима се тужилац обавезао банци на испуњење, те је исплатом банци испунио сопствену обавезу због чега се одредбе о суброгацији не могу применити.

Остаје нерасправљено да ли се могу применити одредбе о међусобним односима солидарних дужника након испуњења од стране једног од садужника, по којим правилима другостепени суд одлучује преиначавајући првостепену пресуду усвајањем захтева.

Правилан је став другостепеног суда да за закључење уговора о приступању дугу између повериоца и трећег, није потребан пристанак дужника. То међутим не значи да је уговарање солидарности приступиоцеве обавезе у аутономији повериоца и приступиоца. Уговарање да је обавеза солидарна подразумева да на страни дужника има више лица, да они одговарају повериоцу за целу обавезу, да поверилац може захтевати испуњење од кога хоће, да кад један дужник испуни обавезу, и остали дужници се ослобађају обавезе, али да солидарни дужник који је испунио обавезу има право да од сваког садужника захтева да му накнади сразмеран део обавезе или цео износ ако је солидарна обавеза закључена искључиво у интересу једног садужника. С обзиром на те последице само дужник и приступилац, пре закључења уговора о приступању могу постићи споразум о солидарној обавези приступиоца, јер би у противном поверилац и приступилац својим споразумом стварали обавезу за дужника као трећег што је супротно члану 153. ЗОО. У конкретном то није расправљено, па се за сада не може прихватити став другостепеног суда да су парничне странке садужници и да је тужени дужан нанадити цео износ обавезе зато што је солидарна обавеза уговорена искључиво у његовом интересу.

Другостепени суд не разјашњава на основу којих чињеница утврђених од стране првостепеног суда закључује о постојању таквог споразума, као и на основу којих закључује да се ради о уговорима закљученим у искључивом интересу дужника, туженог, због чега би тужилац имао право на накнаду целокупног износа. Из наведених разлога се правилност примене материјалног права не може испитати, па је на основу члана 416. ЗПП, одлучено као у изреци овог решења, а другостепени суд ће у поновном поступку поступити по овом решењу и имати у виду да је у току поступка истакнут приговор застарелости потраживања тужиоца, да се првостепени суд о приговору није изјаснио, налазећи да је тужбени захтев неоснован из других разлога.

**Председник већа - судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић